

Tähtsustatud
aprill 97.

136.

ABINÕUDE KOHTA RAHVUSVAHELISE TÄHTSUSEGA MATSALU MÄRGALA JA MATSALU RIIKLIKU LOODUS- KAITSEALA EDASISEKS ARENDAMISEKS

ENSV Ministrite Nõukogu määrus
29. detsembrist 1976. a. nr. 562
(ENSV Teataja 1977, nr. 5, art. 68.)

Tähtsustatud
kehtetuks
RT I 1997,
36, 546

1. (Välja jäetud kui mittenormatiivse iseloomuga.)
2. Kinnitada juurdelisatud «Matsalu märgala kasutamise ja kaitse eeskirjad» ja «Matsalu Riikliku Looduskaitseala põhimäärus».
- 3.—4. (Välja jäetud kui mittenormatiivse iseloomuga.)
5. (Välja jäetud kui varem väljaantud akte tühistav.)

25
1911

RECEIVED OF THE
TREASURY DEPARTMENT
THE SUM OF

ONE HUNDRED AND NO DOLLARS
FOR

RENT OF OFFICE SPACE
FOR THE YEAR 1911
PAID TO THE

Matsalu märgala kasutamise ja kaitse eeskirjad

1. Matsalu märgala on NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. detsembri 1975. a. määruse nr. 1046 alusel lülitatud rahvusvahelise tähtsusega märgalade koosseisu vastavalt 2. veebruaril 1971. a. sõlmitud «Peamiselt veelindude pesitsuskohtadena rahvusvahelist tähtsust omavate märgalade konventsioonile». Matsalu märgala piirid on kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. juuni 1976. a. määrusega nr. 281 ja tema pindala on 48 634 ha.

2. Matsalu märgalasse kuulub Matsalu laht koos ümbritsevate roostike, luhtade, rannakarjamaade, metsade ja puisniitudega ning osa Väinamerest koos meresartega (Härjamaa saartest kuni Sipelgarahuni ja Papirahuni).

3. Matsalu märgala peamiseks ülesandeks on säilitada piirkonna hüdroloogilisi tingimusi, parandada eelkõige veelindude rändepeatus- ja pesitsustingimusi, kaitsta lindude pesitsemiseks ning toitumiseks sobivaid kohti ja suurendada veelindude arvukust.

4. Matsalu märgala territoorium jaguneb loodusmaastikeks ja kultuurmaastikeks.

Loodusmaastikud moodustavad märgala koosseisus Matsalu Riikliku Looduskaitseala, mille kasutamise ja kaitse režiim määratakse kindlaks «Matsalu Riikliku Looduskaitseala põhimäärusega» ning sisekorra eeskirjadega.

5. Loodusmaastike (39 697 ha) hulka kuuluvad peamiselt loodusliku seisundi säilitanud alad, mis on veelindude põhilisteks pesitsuspaikadeks.

Loodusmaastikud jagunevad:

1) maa-aladeks, kus looduse arenguprotsessid kulgevad ilma inimese otsese vahelesegamiseta (reservaadid) ja kus olulisi muudatusi võivad põhjustada ainult loodusõnnetused, kahjurite levik või mõned muud looduslikud faktorid. Nende alade hulka kuuluvad meresaad (välja arvatud Tauksi saar) koos 200 m laiuse tsooniga, roostikud ja Matsalu lahe idapoolne osa kuni Keemu—Haeska jooneni üldpindalaga 5184 ha;

2) maa-aladeks, mida on kujundanud pikaajaline inimtegevus (karjatamine, niitmine jne.) ning mis säilivad inimese kaasabil (reguleeritava looduskasutusega alad). Siia kuuluvad luhad, rannakarja- ja hei-

namaad, metsad, puisniidud, perspektiivsele väljaarendamisele mittekuuluvate asulate ja üksikhoonete maa-alad, märgala Väinamere akvatoorium ning osa Matsalu lahte üldpindalaga 34 513 ha.

Ökoloogiliste tingimuste säilitamiseks nendel aladel on vajalik väljakujunenud intensiivsusega inimtegevus.

6. Reservaatides on keelatud igasugune majanduslik tegevus, samuti on seal üldreeglina keelatud inimeste viibimine. Erandina on reservaatides lubatud teaduslik uurimistöö ning veelindude elutingimuste parandamiseks ettenähtud tegevus.

Reguleeritava looduskasutusega aladel on keelatud tegevus, mis võib põhjustada pöördumatuid muutusi looduses nagu maavarade kaevandamine, maa kuivendamine jne.

7. Kultuurmaastike (8937 ha) hulka kuuluvad inimtegevusest oluliselt mõjustatud alad, kus ülekaalus on põllumajanduslikud kõlvikud. Kultuurmaastikud moodustavad veelindude peamiste pesitsus- ja toitumisalade kaitsetsooni.

Majanduslik tegevus ja asulate väljaehitamine toimub siin vastavalt kinnitatud planeerimisprojektidele, kusjuures neil aladel ei nähta ette haritava maa olulist suurendamist.

Kõik muudatused kultuurmaastike maakasutamises nagu uued maaeraldused, uute kuivendusvõrkude projekteerimine ja ehitamine või olemasolevate kuivendusvõrkude ja eelvoolude rekonstrueerimine kooskõlastatakse ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumiga.

8. Kultuurmaastikualadel on keelatud:

1) lageraied metsamaal, karjääride rajamine ja maavarade kaevandamine nende väljavedamiseks ning kasutamiseks väljaspool märgala piire, väetiste ja mürkemikaalide külv lennukitega ja nende külv lumele;

2) jahipidamine, lindude ja imetajate hävitamine, vigastamine ja püüdmine, linnupesade lõhkumine ning linnumunade korjamine.

9. Matsalu märgalale ei rajata uusi tööstuskomplekse ega puhkeasutusi, samuti ei organiseerita seal aiandus- ja suvilaehituskooperatiive.

10. Matsalu märgala kasutamise ja kaitse režiimi täitmise tagavad ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium, ENSV Põllumajanduse Ministeerium ja Haapsalu Rajooni Täitevkomitee.

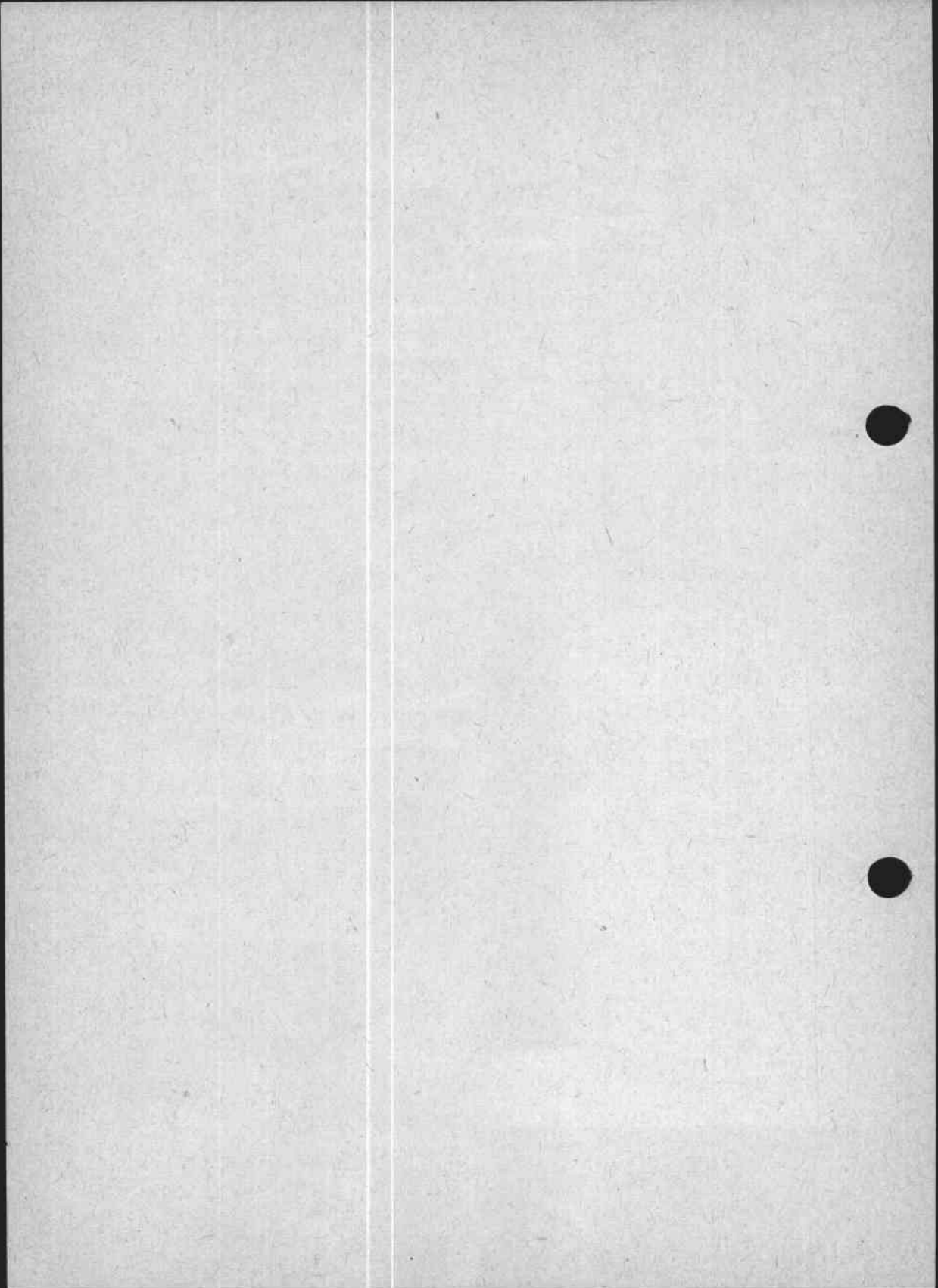
11. Matsalu märgala plaanipärasest tegevust juhib ja kontrollib ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium, kes vastavalt kehtivale seadusandlusele:

1) tagab Matsalu märgala ja selle koosseisu kuuluva Matsalu Riikliku Looduskaitseala väljaarendamise, mille juhtimist teostab Matsalu Riikliku Looduskaitseala direksiooni kaudu;

2) kooskõlastab märgala eri piirkondade planeerimis- ja perspektiivplaanide projekte;

3) annab märgalal välja erilube üksikute looma- või linnuliikide arvulise või soolise vahekorra reguleerimiseks või nende püügiks teaduslikul otstarbel.

12. Matsalu märgala kasutamist ja kaitset suunab ning järelevalvet märgalal kehtestatud režiimi täitmise üle teostab Matsalu Riikliku Looduskaitseala direktsioon. Vajadusel võib looduskaitseala direktor peatada tegevuse, mille tagajärjel oluliselt rikutakse märgala kasutamise ja kaitse eeskirju, informeerides sellest Haapsalu Rajooni Täitevkomiteed, vajadusel ka majandi või ettevõtte kõrgemalseisvat organit ja ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumi lõpliku otsuse tegemiseks.

Tehtislahud
Teinistatutud kehteteks nr. 97
RT 1997, 26 546
 Kinnitatud
 Eesti NSV Ministrite Nõukogu
 29. detsembri 1976. a. määrusega nr. 562

Matsalu Riikliku Looduskaitseala põhimäärus

I. Üldsätted

1. Matsalu Riiklik Looduskaitseala on asutatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. juuli 1957. a. määrusega nr. 242 (ENSV Teataja 1957, nr. 14, art. 125) ning ta kuulub veelindude pesitsuskohana rahvusvahelist tähtsust omava Matsalu märgala koosseisu selle loodusmaastikuna. Matsalu Riikliku Looduskaitseala pindala on 39 697 ha, sellest veepinda 26 273 ha.

2. Matsalu Riikliku Looduskaitseala põhiülesanded on:

1) kaitsta Matsalu lahte ja selle ümbrust kui NSV Liidu loodeosa ning Läänemere piirkonna kõige suuremat ja rikkalikumat rändlindude pesitsemis-, rändepeatus- ja sulgimispaika, säilitada looduskaitseala omapära ning sealseid looduslikke kooslusi;

2) organiseerida ja teha loodusnähtuste, ökoloogiliste süsteemide ja üksikute loodusvarade uurimist, kaasates sellele tööle vastava profiiliga teadusasutusi ning rajada uurimistöödeks vajalik baas, tutvustada uurimistulemusi üldsusele;

3) teha looduskaitsealast propagandat ja selgitustööd elanikkonna, eriti noorsoo hulgas, tutvustada neile keskkonnakaitsealaseid probleeme ning seoseid looduses;

4) täita muid ülesandeid, mis on seotud looduskaitseala ning kogu Matsalu märgala väljaarendamise ja kaitsega.

3. Põhiülesannete paremaks täitmiseks vastavalt «Matsalu märgala kasutamise ja kaitse eeskirjadele» jaguneb looduskaitseala järgmisteks piirkondadeks:

1) maa-alad, kus looduse arenguprotsessid kulgevad ilma inimese otsese vahelesegamiseta (reservaadid). Siia kuuluvad meresaared (välja arvatud Tauksi saar) koos 200 m laiuse tsooniga, roostikud ja Matsalu lahe idapoolne osa kuni Keemu—Haeska jooneni üldpindalaga 5184 ha;

2) maa-alad, mida on kujundanud pikaajaline inimtegevus (karjatamine, niitmine jm.) ning mis säilivad inimese kaasabil (reguleeritava looduskasutusega alad). Siia kuuluvad luhad, rannakarja- ja heinamaad, metsad, puisniidud, perspektiivsele väljaarendamisele mittekuuluvate asulate ja üksikhoonete territoorium, märgala Väinamere akvatoorium ning osa Matsalu lahte üldpindalaga 34 513 ha.

II. Matsalu Riikliku Looduskaitseala looduse kaitse

4. Looduskaitseala looduse omapära säilitamine ja eripiirkondades lubatud majandustegevus toimub kooskõlas «Matsalu märgala kasutamise ja kaitse eeskirjadega», käesoleva põhimäärusega ja looduskaitseala piiresse jääva maa kasutamise kohta kinnitatud perspektiivplaanide, planeerimisprojektide ja -skeemidega, mille täitmine on kohustuslik kõigile maakasutajatele looduskaitsealal.

5. Looduskaitseala maa kasutamine võib toimuda ainult tingimusel, et tagatakse looduskaitseala maastiku ilme, olemasolevate looduslike tingimuste ja koosluse ning taimestiku ja loomastiku säilimine.

6. Looduskaitsealal on keelatud:

1) uute tootmiskomplekside, sadamate ja paadikuuride ehitamine, aiandus- ning suvilaehituskooperatiivide organiseerimine ja puhkeotstarbeliste ehitiste rajamine, maa eraldamine uuteks individuaal-ehituskruntideks, puhkebaasideks, pioneerilaagriteks jm. puhkeehitisteks;

2) haritava maa pindala suurendamine ning looduses pöördumatuid muudatusi põhjustavad tööd nagu maaparandus, uute eelvoolude rajamine läbi looduskaitseala, lageraied metsamaal, maavarade kaevandamine jne.;

3) pinnavormide rikkumine, samuti üksikute loodusobjektide kahjustamine ning vee ja pinnase saastamine;

4) sportlik ja asjaarmastajalik kalapüük looduskaitseala vetes ida pool joont, mis ühendab Saastna nina maismaaga 400 m endisest Kii-deva sadamast lääne pool, samuti vähipüük looduskaitseala veekogudes;

5) roo ja rohu põletamine ning rohu niitmine ajavahemikul 1. märtsist 1. oktoobrini, välja arvatud roo niitmine lindude elutingimuste parandamiseks;

6) väetiste ja mürkkemikaalide külv lennukitega ja nende külv keltsale või lumele;

7) loomade karjatamine luhas ja saartel, välja arvatud Tauksi saar;

8) jahipidamine, lindude ja imetajate hävitamine, vigastamine, püüdmine või hirmutamine, pesade lõhkumine ning linnununade korjamine;

9) inimeste viibimine looduskaitseala direktsiooni loata. See keeld ei laiene kohalikele elanikele ning antud piirkonnas töö organiseerimise ja kontrolliga seotud isikutele;

10) vanade hoonete ümberehitamine, mille tagajärjel muudetakse oluliselt hoonete välisilmet;

11) mootorsõidukite liikumine ja parkimine väljaspool teedevõrku ja selleks ettenähtud kohti, välja arvatud majanduslike tööde ja järelevalveülesannetega seotud mootorsõidukid;

12) laagrite ja telkide püstitamine ning lõkete tegemine väljaspool selleks ettenähtud kohti või ilma looduskaitseala direktsiooni loata.

7. Looduskaitsealal ühtse ja koordineeritud korra tagamiseks, lähtudes käesolevast põhimäärusest ning looduskaitseala ülesannetest kinnitab ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium kooskõlastatult ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Haapsalu Rajooni Täitevkomiteega Matsalu Riikliku Looduskaitseala sisekorra eeskirjad.

8. Vajadusel võib ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium kooskõlastatult Haapsalu Rajooni Täitevkomiteega looduskaitseala režiimi kindlustamiseks, teadusliku uurimistöö korraldamiseks või üksikute loodusvarade otstarbekamaks kasutamiseks ning kaitseks anda välja erikorraldusi ja -eeskirju.

III. Matsalu Riikliku Looduskaitseala juhtimine

9. Looduskaitseala väljaarendamist organiseerib ja kontrollib ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium, kes kehtestatud korra kohaselt:

1) määrab ametisse looduskaitseala direktori;

2) kooskõlastab Matsalu Riikliku Looduskaitseala territooriumi puudutavate perspektiivplaanide projektid, samuti looduskaitseala loodusvarade kasutamise või loodusliku seisundi muutmise seotud planeerimisprojektid ja tööd selleks ettenähtud korras;

3) annab välja erilube looduskaitseala üksikute imetaja-, kala- või linnuliikide arvulise või soolise vahekorra reguleerimiseks või nende püüdmiseks teaduslikel eesmärkidel.

10. Matsalu Riikliku Looduskaitseala tegevust juhib direktor vastavalt kehtivale seadusandlusele, «Matsalu märgala kasutamise ja kaitse eeskirjadele», käesolevale põhimäärusele ja Matsalu Riikliku Looduskaitseala sisekorra eeskirjadele.

11. Matsalu Riikliku Looduskaitseala direktor:

1) organiseerib looduskaitseala plaanipärast väljaarendamist tihe- das koostöös looduskaitseala territooriumil paiknevate majandite ja ettevõtetega;

2) tagab Matsalu märgala kaitse režiimi täitmise ja plaanipärase väljakujundamise;

3) vaatab läbi Matsalu märgala ja looduskaitseala käsitlevate planeerimis- ja ehitusprojektid;

4) reguleerib looduskaitseala külastamist;

5) võib peatada tegevuse, mille tagajärjel oluliselt rikutakse «Matsalu märgala kasutamise ja kaitse eeskirjade», käesoleva põhimääruse või muu normatiivaktiga kehtestatud korda, informeerides sellest Haapsalu Rajooni Täitevkomiteed, vajadusel ka majandi või et-

tevõtte kõrgemalseisvat organit ja ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumi lõpliku otsuse tegemiseks;

6) organiseerib teaduslikku uurimistööd Matsalu märgala kohta;

7) erandlike ilmastikutingimuste korral võib kooskõlastatult Haapsalu Rajooni Täitevkomiteega looduskaitseala luhtadel, rannahaina- ja karjamaadel, kus pesitseb massiliselt linde, keelata heina- niitmise ja karjatamise enne 20. juunit.

12. Teadusliku uurimistöö korraldamiseks tegutseb Matsalu Riikliku Looduskaitseala direktioon tihedas koostöös teadus- ja uurimis- asutuste ning kõrgemate õppeasutustega, võttes aluseks Matsalu märgala ja looduskaitseala kohta kinnitatud või looduskaitsealaga kooskõlastatud teadusliku uurimistöö programmi.

13. Matsalu Riikliku Looduskaitseala kaitsserežiimi tagamiseks on looduskaitseala järelevalvetöötajatel õigus:

1) nõuda režiimi rikkunud külastajate lahkumist looduskaitseala territooriumilt;

2) teha looduskaitseala territooriumil tegutsevatele ettevõtetele, asutustele, organisatsioonidele ja kodanikele kooskõlas kehtiva seadusandlusega kohustuslikke ettekirjutusi;

3) vormistada materjalid õiguserikkujate vastutusele võtmiseks seaduses ettenähtud korras;

4) nõuda õiguserikkujatelt seaduses ettenähtud korras looduskaitsealale tekitatud kahju materiaalsel hüvitamist või nende tekitatud kahjulike tagajärgede likvideerimist.

14. Matsalu Riiklikul Looduskaitsealal on juriidilise isiku õigused ning Eesti NSV riigivapi kujutise ja oma nimetusega pitsat.